

Določanje vpliva paše jelenjadi (*Cervus elaphus* L.) na zmanjšanje proizvodnosti travinja - izkušnje iz Kočevskega

Stanislav TRDAN¹, Matej VIDRIH², Alojz VESEL³

¹Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo, Katedra za entomologijo in fitopatologijo, Jamnikarjeva 101, SI-1111 Ljubljana

²Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo, Katedra za pridelovanje krme in pašništvo, Jamnikarjeva 101, SI-1111 Ljubljana

³Mesnine dežele Kranjske d.d., Kolodvorska 23, SI-1330 Kočevje

V letu 2002 smo na treh lokacijah na Kočevskem (Mala gora, Cvišlerji in Mačkovec) v obdobju od 3. deкаде marca do 1. deкаде oktobra preučevali vpliv paše jelenjadi (*Cervus elaphus* L.) na zmanjšanje proizvodnosti travinja v bližini gozdov. Za ugotavljanje gospodarske škodljivosti teh prežvekovalcev smo uporabili železne kletke (1 x 0,5 x 0,5 m), s katerimi smo pred jelenjadjo zavarovali izbrane dele zemljišč, z njimi pa smo si tudi pomagali pri natančnem določanju površine parcelic (0,5 m²), na katerih smo ugotavljali pridelek zelinja. Razlike med tremi obravnavanji v poskusu (stalno zavarovane parcele, parcele, ki so bile pred jelenjadjo zavarovane le dva do tri tedne pred košnjo in nezavarovane parcele) smo ugotavljali po sušenju zelinja štirih vzorčenj. Ugotovili smo, da se jelenjad na travinju prehranjuje skozi vso rastno dobo, da je regeneracijska sposobnost ruše zaradi paše jelenjadi največja poleti, srednja zgodaj spomladi in najmanjša jeseni. Na nezavarovanih parcelah smo ugotovili v povprečju približno 50 % zmanjšanje pridelka, na najbolj izpostavljenih legah pa je bil pridelek zračno suhe snovi manjši za skoraj 80 %.

ABSTRACT

The effect of red deer (*Cervus elaphus* L.) grazing on decreasing grassland production - experiences from Kočevje region (Slovenia)

The effect of red deer grazing on grassland productiveness at forest border was studied on three locations (Mala gora, Cvišlarji and Mačkovec) at Kočevje region in year 2002. The experiment lasted from the third decade of March till the first decade of October. Portable cages of size 1 x 0,5 x 0,5 m were used to exclude red deer to graze the herbage. At four sampling dates in the season herbage air dry matter was measured at three different treatments (cage-protected plot, cage-protected plot only two to three week before sampling date and unprotected plot). The results from experiment showed us that red deer grazed on grassland through all season and that regeneration capability of sward was the highest in summer, middle in spring and smallest in autumn. On unprotected plots in average 50 % reduction of herbage was found with the most distant sites also up to 80% reduction.